

Dėl Europos Komisijos Omnibus I pasiūlymo

Lietuvos atsakingo verslo asociacija (LAVA), atsižvelgdama į Europos Komisijos 2025 m. sausio 26 d. paskelbtą Omnibus I pasiūlymą ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateiktą prašymą pateikti nuomonę dėl šio pasiūlymo, teikia savo poziciją. Norime atkreipti dėmesį į kelias esmines priežastis, kodėl šis pasiūlymų rinkinys kelia susirūpinimą mums ir mūsų nariams:

1. Skubotumas ir nesistemingumas

„Omnibus I“ pasiūlymus vertiname kaip priimtus neatsižvelgiant į ilgalaikes ekonomines ir ekologines pasekmes. Jie yra nesuderinami su ES Žaliojo kurso siekiais ir tarptautiniais įsipareigojimais įgyvendinant Darnaus vystymosi tikslus.

2. ES konkurencingumo ilgalaikė rizika

Tik kryptingai transformavę Europos Sąjungos ekonomiką žaliosios ekonomikos link, galime užtikrinti regiono atsparumą ir konkurencingumą. Skuboti sprendimai, kaip siūlomi „Omnibus I“, rizikuoja sutrikdyti šį procesą, didindami priklausomybę nuo iškastinio kuro importo ir jo finansavimo srautų į geopolitinių interesų nesutampančias šalis.

3. Neigiamas poveikis verslo tvarumo pasitikėjimui

Staigus „Omnibus I“ pasiūlymų pasirodymas Lietuvoje, kai įmonės jau aktyviai dirba prie tvarumo reikalavimų įgyvendinimo, sukėlė didelį neapibrėžtumą ir stresą verslo bendruomenei. Manome, kai kurios įmonės net patyrė finansinius nuostolius, nes investavo į paslaugas ir procesus, kurie dabar gali tapti nereikalingi arba nebeatitikti reguliacinių pokyčių.

4. Reguliacinio stabilumo trūkumas

Omnibus I skubumas kelia riziką, kad visuomenėje bus diskredituota tvarumo tema, o verslo pasitikėjimas reguliacinės aplinkos stabilumu Europoje bus dar labiau pakirstas. Šios iniciatyvos vykdymo eiga ir nesuderintumas su ilgalaikę darnaus vystymosi darbotvarkę prisideda prie nestabilumo jausmo verslo bendruomenėje.

LAVA komentarai dėl Omnibus I pasiūlymų

Žemiau pateikiame savo poziciją dėl kiekvieno „Omnibus I“ siūlymo, naudojant lentelės formatą, kurį nurodėte:

Esamas reglamentavimas (Tvarumo direktyvos nuostatas perkėlę Įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymas, Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymas)	Omnibus I siūlymai
Pasiūlymas dėl terminų atidėjimo	
Didelės AB, UAB, valstybės ir savivaldybės įmonės ir didelių įmonių grupių patronuojančiosios įmonės į vadovybės ataskaitą įtraukia informaciją	Informacijos tvarumo klausimais įtraukimą į vadovybės ataskaitą šioms įmonėms siūloma nukelti 2 metus, t. y. jis būtų taikomas rengiant

tvarumo klausimais už 2025 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančius finansinius metus	2027 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų informaciją tvarumo klausimais. Siūlymas: Daugelis Lietuvos įmonių jau pasiruošusios teikti tvarumo ataskaitas, tačiau matome, kad rinkoje trūksta praktikos, todėl prievolės datos perkėlimas sumažintų administracinę naštą ir suteiktų daugiau laiko kokybiškam pasirengimui bei procesų įgyvendinimui.
Mažos ir vidutinės listinguojamos bendrovės informaciją tvarumo klausimais į vadovybės ataskaitą įtraukia už 2026 m. sausio 1 d. ar vėliau prasidedančius ataskaitinius laikotarpius.	Informacijos tvarumo klausimais įtraukimą į vadovybės ataskaitą šioms įmonėms siūloma nukelti 2 metus, t. y. jis būtų taikomas rengiant 2028 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų informaciją. Siūlymas: Nukelti mažoms ir vidutinėms įmonėms (LSME) metams prievolę dėl mažesnių resursų pasirengti ataskaitoms ir dar nepatvirtintų standartų. Tai suteiktų joms daugiau laiko adaptuotis ir pasirengti naujoms taisyklėms, užtikrinant sklandesnį pereinamąjį laikotarpį.
Pasiūlymas paprastinti reglamentavimą:	
<i>Susijęs su informacijos tvarumo klausimais rengimu:</i>	
1. Įmonių, turinčių rengti informaciją tvarumo klausimais, skaičiaus mažinimas	
Informaciją tvarumo klausimais rengia didelės: AB, UAB, valstybės ir savivaldybės įmonės, draudimo ir kredito įstaigos; visos listinguojamos bendrovės, išskyrus labai mažas įmones.	Informaciją tvarumo klausimais rengia didelės įmonės, turinčios virš 1000 darbuotojų. Siūlymas: Nekeisti darbuotojų skaičiaus ribos, nes organizacijų poveikis aplinkai priklauso ne tik nuo darbuotojų kiekio, bet pirmiausia nuo jų veiklos ir sektoriaus. Jei tai neįmanoma, manome, kad riba turėtų būti nustatyta ne didesnė kaip 500 darbuotojų. Priėmus 1000 darbuotojų ribą, CSRD aprėptis smarkiai sumažėtų – Lietuvoje liktų tik keliolika įmonių, kurios privalėtų rengti tvarumo ataskaitas. Be to, norime priminti, kad 500 darbuotojų riba buvo nustatyta ankstesnėje NFRD direktyvoje, ir būtų nelogiška ją kelti, kai ES siekia ambicingų tikslų ekonomikos dekarbonizacijos, aplinkosaugos ir socialinės gerovės srityse.

Konsoliduotąją informaciją tvarumo klausimais rengia didelių įmonių grupių patronuojančiosios įmonės	Konsoliduotąją informaciją tvarumo klausimais rengia didelės įmonių grupės, turinčios daugiau nei 1000 darbuotojų, patronuojančioji įmonė
2. Prašymų pateikti vertės grandinės informaciją apribojimas	
Įmonės, rengiančios (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais, be kitų dalykų, pateikia ir informaciją apie vertės grandinę. Dėl to įmonės iš savo vertės grandinės bet kokio dydžio įmonių gali reikalauti pateikti bet kokią informaciją	Valstybės narės turi užtikrinti, kad (patronuojančiosios) įmonės, rengiančios (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais iš savo vertės grandinės įmonių, turinčių mažiau nei 1000 darbuotojų, galėtų reikalauti pateikti ne daugiau informacijos nei nustatyta pagal savanoriškai taikomus Europos tvarumo atskaitomybės standartus (toliau – ETAS).
Nėra	Tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugos teikėjai užtikrinimo išvadoje pateikia nuomonę dėl įmonės pareigos laikymosi nereikalauti iš savo verslo grandinės įmonių, turinčių mažiau nei 1000 darbuotojų, pateikti verslo grandinės informacijos daugiau, nei nustatyta savanoriškai taikomuose ETAS.
3. Taksonomijos reglamento 2020/852 (toliau – TR) 8 straipsniu reikalaujamos informacijos apimties mažinimas	
(Patronuojančiosios) įmonės, į vadovybės ataskaitą privalančios įtraukti (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais, joje turi pateikti ir informaciją pagal TR 8 straipsnio reikalavimus	(Patronuojančiosios) įmonės, į vadovybės ataskaitą privalančios įtraukti (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais, jei jų metinės grynosios pajamos neviršija 450 000 000 eurų, informaciją pagal TR 8 straipsnio reikalavimus galės pateikti paprastesniu būdu ir mažesne apimtimi. Siūlymas: Taksonomijos atskleidimai turėtų likti privalomi toms įmonėms, kurios pagal ETAS privalo rengti ataskaitas. Taksonomija yra tvarių veiklų klasifikavimo sistema, kuri padeda vertinti finansinių srautų „žalėjimą“, todėl jos taikymo apimtis turi plėstis, o ne mažėti.
4. Informacijos tvarumo klausimais ženklinimo reikalavimo atidėjimas	
(Konsoliduotojoje) vadovybės ataskaitoje, kurioje privaloma pateikti (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais, teikiama informacija ženklinama pagal ES elektroninio ataskaitų teikimo formatą ¹	Kol nebus priimtas deleguotasis reglamentas, įmonės neturi ženklini informacijos tvarumo klausimais.
5. Įmonių, privalančių užtikrinti prieinamumą ² , skaičiaus mažinimas	
trečiųjų šalių įmonių tvarumo informacijos	

¹ ĮGAI 22 str. 4 d.

² ĮGAI 26 str.

LT įsteigta patrunuojamoji įmonė, kurios pagrindinė patrunuojančioji įmonė yra trečiosios valstybės įmonė, turi užtikrinti trečiosios valstybės patrunuojančiosios įmonės konsoliduotosios tvarumo ataskaitos prieinamumą visuomenei. Ši pareiga taikoma, kai: 1) LT įsteigta įmonė yra didelė įmonė; 2) trečiosios valstybės įmonių grupės lygmeniu pardavimo grynosios pajamos, uždirbtos ES, paskutinę praėjusių finansinių metų dieną 2 finansinius metus iš eilės viršija 150 000 000 eurų; 3) kai trečiosios valstybės įmonė nėra įsteigusi ES įmonės, bet LT veikia filialas, kurio grynosios pajamos viršija 40 000 000 eurų, filialas turi užtikrinti trečiosios valstybės įmonės tvarumo ataskaitos prieinamumą visuomenei.	Valstybėje narėje įsteigta patrunuojamoji įmonė, kurios pagrindinė patrunuojančioji įmonė yra trečiosios valstybės įmonė, turi užtikrinti trečiosios valstybės patrunuojančiosios įmonės konsoliduotosios tvarumo ataskaitos prieinamumą visuomenei. Ši pareiga taikoma, kai: 1) įmonė yra virš 1000 darbuotojų turinti didelė įmonė; Siūlymas: Siūlome atsižvelgti į pirmame punkte pateiktą pasiūlymą. 2) trečiosios valstybės įmonių grupės lygmeniu pardavimo grynosios pajamos, uždirbtos ES, paskutinę praėjusių finansinių metų dieną 2 finansinius metus iš eilės viršija 450 000 000 eurų; Siūlymas: Rekomenduojame palikti esamą ribą be jokių pakeitimų. 3) kai trečiosios valstybės įmonė nėra įsteigusi ES įmonės, bet LT veikia filialas, kurio grynosios pajamos viršija 50 000 000 eurų, filialas turi užtikrinti trečiosios valstybės įmonės tvarumo ataskaitos prieinamumą visuomenei.
<i>Susiję su tvarumo atskaitomybės užtikrinimu:</i>	
Europos Komisija iki 2026 m. spalio 1 d. turi patvirtinti riboto užtikrinimo standartus, skirtus tvarumo atskaitomybės užtikrinimo atlikimui ir išvados parengimui. Europos Komisija iki 2028 m. spalio 1 d. turi patvirtinti pakankamo užtikrinimo standartus.	Panaikinamas terminas, iki kurio Europos Komisija turėtų priimti riboto užtikrinimo standartus. Panaikinami Europos Komisijos įgaliojimai patvirtinti pakankamo užtikrinimo standartus nebeįskaitant jų taikymo.
Siūloma atsisakyti sektorinių standartų parengimo.	Siūlymas: Siūlome neprisidėti prie sektorinių standartų atsisakymo, nes jie yra esminiai įmonėms, norint aiškiai suprasti, kokią informaciją reikia atskleisti priklausomai nuo sektoriaus specifikos. Sektoriai standartai padeda suformuoti aiškias gaires, kurios leidžia įmonėms tinkamai įvertinti savo poveikį ir rizikas, susijusias su tvarumu, bei užtikrinti, kad atskleidžiama informacija būtų reikšminga ir tinkama.